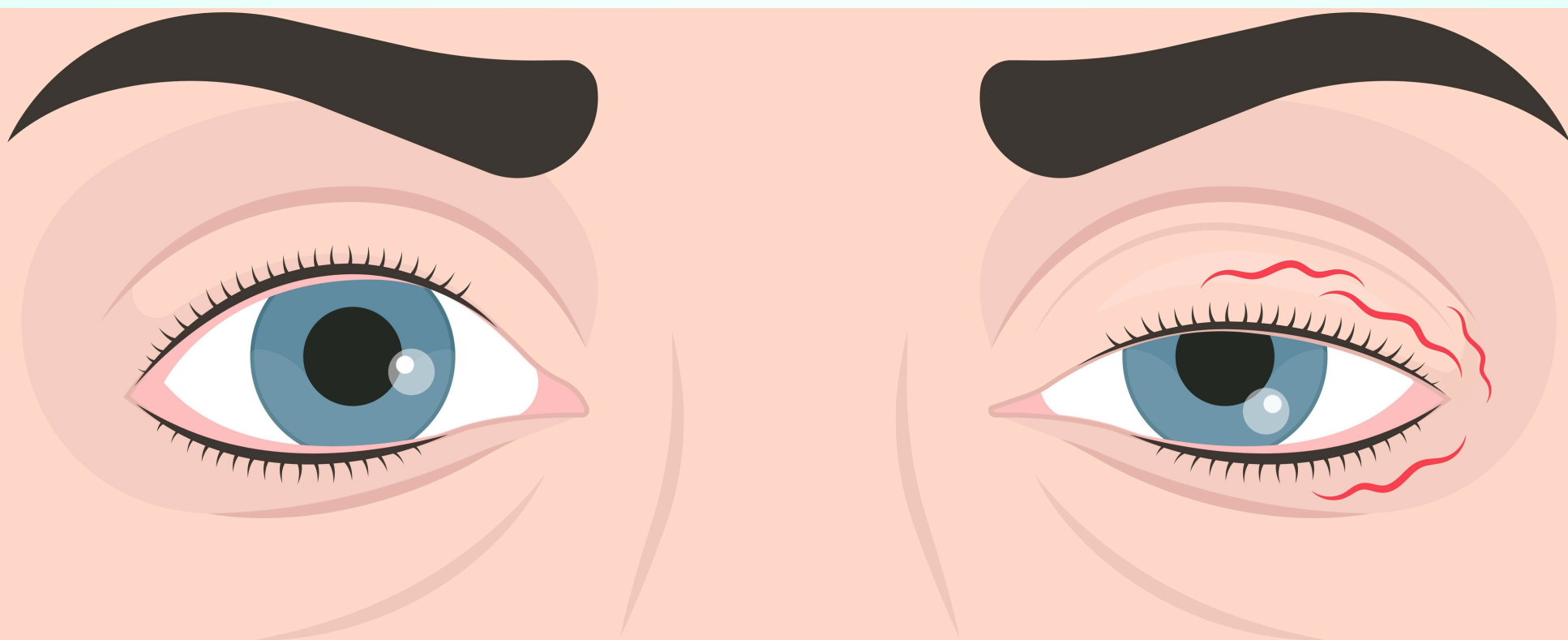




หมอชวนรู้

“โรคกล้ามเนื้อตาอ่อนแรง” (Myasthenia Gravis)



บทความโดย
นพ.วรพจน์ ศรีमानันท์
ราชวิทยาลัยจักษุแพทย์แห่งประเทศไทย



หมอชวนรู้



The Medical Council of Thailand

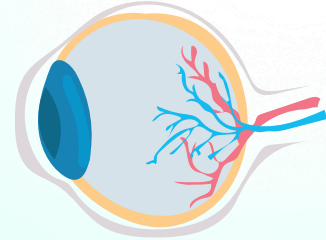


www.tmc.or.th



02-590-1886

“โรคกล้ามเนื้อตาอ่อนแรง” (Myasthenia Gravis)

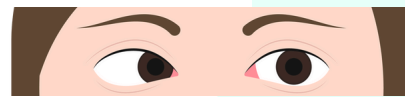
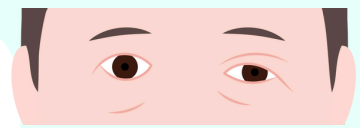


1 พื้นฐานของโรค

- กล้ามเนื้อตาอ่อนแรง คือ ภูมิคุ้มกันทำงานผิดปกติ เกิดจากการที่มี Antibody ไปยับยั้งสารสื่อประสาทที่ปลายประสาท ทำให้เส้นประสาทส่งสัญญาณไปกล้ามเนื้อได้ไม่ดี ทำให้เกิดอาการกล้ามเนื้อตาอ่อนแรง
- อาการเริ่มแรกของกล้ามเนื้อตาอ่อนแรง มักมาด้วย

1 อาการหนังตาตก ข้างเดียวหรือ 2 ข้างก็ได้ หรือ

2 อาการเห็นภาพซ้อนหรือตาเข



โดยสามารถเป็นอาการไหนก่อนก็ได้ แต่ส่วนใหญ่มักมีอาการเริ่มจากหนังตาตกก่อนและมีอาการเห็นภาพซ้อนตามมา

- ในประชากรทั่วไป 1:100,000 คนต่อปี พบได้ในทุกช่วงอายุ

2 อาการและสัญญาณเตือน

- อาการที่คนทั่วไปสามารถสังเกตเห็นได้หรือสัญญาณเตือน

1 หนังตาตก

2 เห็นภาพซ้อน



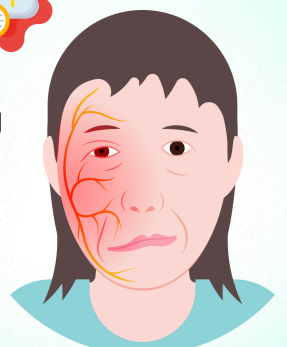
- ผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน เช่น ถ่ายรูปและตาสปรี๊ด มีคนทักว่าง่วงนอนอยู่ตลอดทั้งวัน



- อาการจะดีขึ้นในช่วงเช้าหรือหลังพัก และจะแย่ลงในช่วงเย็น ๆ เนื่องจากมีการใช้งาน



- โรค Myasthenia Gravis นั้นอาจเป็นได้ทั่วร่างกาย แต่มักมาด้วยอาการที่ตา ก่อน และจะสามารถเป็นทั่วร่างกายได้ภายในเวลา 2 ปี





3 สาเหตุและปัจจัยเสี่ยง

- สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดโรคกล้ามเนื้อตาอ่อนแรง: สาเหตุไม่แน่ชัด
- ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้คนหนึ่งคนมีโอกาสเป็นโรคมามากกว่าคนอื่น คือ



➤ ความอ่อนล้าหรือพักผ่อนน้อย



➤ การติดเชื้อบางชนิด



➤ ความเครียด



➤ การผ่าตัด



➤ ยาบางชนิด



➤ การตั้งครรภ์



➤ การได้รับวัคซีน



(มีรายงานว่า การติดเชื้อ COVID-19 หรือการได้รับวัคซีน COVID-19 มีความสัมพันธ์กับโรคกล้ามเนื้อตาอ่อนแรงได้)

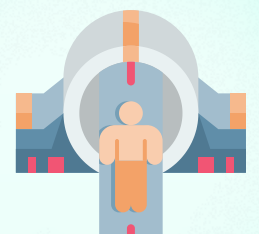
- โรคนี้ไม่สามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรมได้ แต่พอจะมี Report บ้างว่าคนที่ เป็นฝาแฝดกันมีอาการเหมือนกัน

4 การวินิจฉัยโรค

- วินิจฉัยได้จาก ชักประวัติที่ส่งเสริม คือ อาการขึ้น ๆ ลง ๆ โดยเฉพาะ อาการที่ดีขึ้นในตอนเช้า และแย่ลง หลังใช้งานในตอนเย็น หรือว่า อาการที่ดีขึ้นในสถานที่อุณหภูมิเย็น และแย่ลงในสถานที่อุณหภูมิร้อน



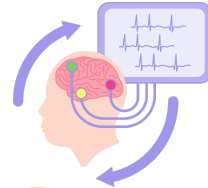
- หลังจากการวินิจฉัยโรคแล้ว อาจต้องตรวจเพิ่มเติม เช่น CT Chest (ดูว่า Thymus โตหรือไม่), Thyroid function test เพิ่มเติมทุกราย เนื่องจากหากผ่าตัดอาจช่วยให้หายขาดได้



4 การวินิจฉัยโรค (ต่อ)

➡ ต้องตรวจอะไรบ้างก่อนที่จะสรุปว่าผู้ป่วยเป็นโรคกล้ามเนื้อตาอ่อนแรง

- 1 การตรวจทางคลินิก: ประคบน้ำแข็งที่หนังตาตกเป็นเวลา 2 นาที (Ice test) -> หลังจาก 2 นาทีอาการหนังตาตกดีขึ้น
- 2 การตรวจเลือด: ตรวจ Antibody ต่อ Acetylcholine receptor โดยพบได้ประมาณ 40-70% (sensitivity ไม่สูง)
- 3 การตรวจการนำสัญญาณไฟฟ้า: ใช้เข็มกระตุ้นกล้ามเนื้อซ้ำ ๆ และตรวจการนำสัญญาณไฟฟ้า
- 4 การตรวจโดยการฉายา: ฉีดยาเข้าไปที่กล้ามเนื้อ หลังจากนั้นอาการหนังตาตกหาย



➡ การตรวจที่ผู้ป่วยสามารถทำได้เองที่บ้าน

- 1 Ice test: ลองประคบน้ำแข็งที่บริเวณหนังตาตกเป็นเวลา 2 นาที มักจะสังเกตได้ชัดในคนที่หนังตาตกค่อนข้างเยอะ
- 2 Sleep test: ให้คนไข้ลองนอนหลับพักผ่อนดู แล้วหลังจากการนอนหลับ อาการหนังตาตกดีขึ้น



5 การรักษาและการจัดการ

➡ วิธีการรักษา: รักษาด้วยยา 2 ชนิด



- 1 **Pyridostigmine (Mestinon)** ยา กิน ที่ช่วยให้มีสารสื่อประสาททำงานที่ปลายประสาทมากขึ้น เป็นยาบรรเทาอาการ ได้ผลดี ออกฤทธิ์เร็วและสั้น ผลข้างเคียงน้อย แต่จะไม่ค่อยได้ผลดีในคนไข้กลุ่มที่มีอาการภาพซ้อนหรือตาเบ (จะต้อง add-on steroids กินเข้าไปด้วย)
- 2 **Steroid** หรือยากดภูมิอื่น ๆ (มีรายงานว่า อาจช่วยลดโอกาสการเกิดกล้ามเนื้อตาอ่อนแรงทั่วร่างกายได้)

5 การรักษาและการจัดการ (ต่อ)

➤ ผลข้างเคียงจากการรักษา

1 **Pyridostigmine (Mestinon)** ผลข้างเคียงน้อย ไม่ค่อยมีผลต่อตับ/ไต แต่อาจมีอาการปวดมวลงท้อง ถ่ายเหลว ในช่วงแรกที่ยินยาได้ พึงระวังในผู้ป่วยโรคหอบหืด หรือหัวใจเต้นผิดจังหวะ

2 **Steroid** หรือยากดภูมิอื่น ๆ ผลข้างเคียงเยอะ เช่น กระดูกพรุน กัดกระเพาะ นอนไม่หลับ เบาหวาน



➤ การบำบัดอื่น ๆ ที่ช่วยในการจัดการโรคนี้

1 **ผ่าตัดรักษา:** ในกรณีไม่ตอบสนองต่อยา กิน อาจต้องผ่าตัดรักษา กล้ามเนื้อตา ผ่าตัดแก้หนังตาตก

2 **การทำกายภาพบำบัด** อาจช่วยในคนที่มีอาการอ่อนแรงทั่วร่างกาย เพื่อช่วยในการฝึกการหายใจ



6 การใช้ชีวิตร่วมกับโรคนี้

➤ สามารถใช้ชีวิตได้ปกติ การกินยาจะช่วยบรรเทาอาการ และมีอาการน้อยลงหลังกินยา แต่อาจมีผลข้างเคียงเยอะในยาในกลุ่ม steroids แนะนำให้สังเกตอาการกล้ามเนื้ออ่อนแรงทั่วร่างกาย เช่น กลืนติด กลืนลำบาก แขนขาอ่อนแรง หากมีอาการเหล่านี้ให้รีบมาพบแพทย์

➤ คำแนะนำสำหรับผู้ดูแลหรือครอบครัวของผู้ป่วย: ช่วยแพทย์สังเกตอาการหลังกินยาว่าอาการดีขึ้นหรือไม่ เช่น อาการหนังตาตกน้อยลง เพื่อช่วยแพทย์ใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับขนาดยาได้ รวมถึงสังเกตอาการกล้ามเนื้ออ่อนแรงทั่วร่างกาย

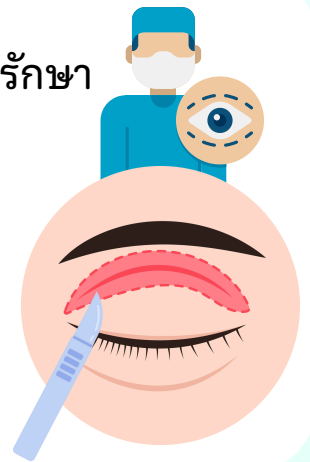


7 คำถามที่พบบ่อย



“กล้ามเนื้อตาอ่อนแรงในคลินิกศัลยกรรมตาสองชั้น”
ต่างกันอย่างไร? รักษาต่างกันอย่างไร?

➤ MG เป็นโรคที่สารสื่อประสาททำงานได้ไม่ดี โดยจะมีอาการจำเพาะเจาะจง คือ อาการขึ้น ๆ ลง ๆ ระหว่างวัน ต้องให้ยาเพื่อรักษา แต่กล้ามเนื้อตาอ่อนแรงในคลินิกศัลยกรรม มักจะพูดถึงภาวะหนังตาตก ตาปรี๊ด ตาไม่เท่ากัน ส่วนใหญ่อาจต้องมาหาสาเหตุของหนังตาตกก่อน โดยสาเหตุส่วนใหญ่ ได้แก่ เป็นแต่กำเนิด อุบัติเหตุ ขี้ตาเยอะจนกล้ามเนื้อตายึด หรืออายุเยอะขึ้น กล้ามเนื้อตายึดขึ้น ทำให้ต้องผ่าตัดแก้ไขภาวะหนังตาตก ร่วมไปกับการทำตาสองชั้น



8 สิ่งที่ยากฝากรังทางบ้าน

➤ หากสงสัยถึงอาการดังกล่าว ให้มาปรึกษาจักษุแพทย์



➤ ประวัติอาการขึ้น ๆ ลง ๆ ระหว่างวัน และการตรวจร่างกายทางคลินิกช่วยในการวินิจฉัยเบื้องต้นได้



➤ โรคกล้ามเนื้อตาอ่อนแรงสามารถพัฒนาไปเป็นกล้ามเนื้ออ่อนแรงของร่างกายได้ โดยมักมีอาการเริ่มจากที่ตาได้ก่อน ประมาณ 50%

